

FIGYELMEZTETÉS

Az ESMA, az EBH és az EIOPA a virtuális fizetőeszközök kockázataira figyelmezteti a fogyasztókat

Az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) az Európai Bankhatóság (EBA) és az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (EIOPA) (továbbiakban: a három EFH) felhívja a fogyasztók figyelmét, hogy az úgynevezett virtuális fizetőeszközök vétele és tartása jelentős kockázatokkal jár.

A jelenleg elérhető virtuális fizetőeszközök nem központi bank vagy közigazgatási szerv által kibocsátott, a fizetőeszköz illetve a pénz jogállásával nem rendelkező digitális értékmegjelenítőnek minősülnek. Ezek rendkívül kockázatosak, általában nem épülnek materiális eszközre, és az EU jog sem szabályozza őket, ezért a fogyasztó számára semmiféle jogi védelmet nem kínálnak. A három EFH aggályosnak tartja, hogy egyre több fogyasztó vásárol virtuális fizetőeszközt konkrétan arra számítva, hogy ezeknek az értéke továbbra is emelkedni fog, de a befektetett pénzüket elvesztésének kockázatáról nem vesznek tudomást.

Az utóbbi időben erős volatilitást, azaz jelentős napi árfolyam ingadozást mutatott például a Bitcoin, a Ripple, az Ether mellett számos egyéb virtuális fizetőeszköz is. A Bitcoin értéke 2017-ben meredeken emelkedett, és a januári 1 000 eurós értékről indulva december közepére 16 000 eurót ért el, majd február elejére közel 70%-os visszaesés után 5 000 euróra csökkent. Azóta a mélyponthoz képest mintegy 40%-kal feljebb kapaszkodott, és pillanatnyilag 7 000 eurón forog. A 100 legnagyobb virtuális fizetőeszközök teljes piaci kapitalizációjának globális értéke ma állítólag 330 milliárd euró fölött van.

Miért kockázatos a fogyasztónak virtuális fizetőeszközt venni?

A három EFH felhívja a fogyasztók figyelmét arra, hogy a virtuális fizetőeszközök rendkívül kockázatosak lehetnek, és általában erősen spekulatív jellegűek. Aki virtuális fizetőeszközt vásárol, annak tudnia kell, hogy nagy összeget kockáztat, sőt akár a teljes befektetését elveszítheti. Amikor a fogyasztó virtuális fizetőeszközt vagy annak közvetlenül kitett pénzügyi terméket vásárol, több kockázatnak is kiteszi magát. Ezek a következők:

- **A szélsőséges volatilitás és a buborék kockázata** – A legtöbb virtuális fizetőeszközre szélsőséges árfolyam volatilitás jellemző, ezek az eszközök az árbuborék egyértelmű jeleit mutatják. Aki úgy dönt, virtuális fizetőeszközt vagy olyan pénzügyi terméket vásárol, amelynek az alapterméke virtuális fizetőeszköz, számolnia kell azzal, hogy jelentős összeget veszíthet, sőt akár az összes befektetett pénze odaveszhet.

- **A védelem hiánya** – Ugyan 2018-ban később a pénztárca szolgáltatókra és a virtuális fizetőeszköz kereskedési platformjaira vonatkozóan pénzmosás ellenes EU követelmények lépnek hatályba, az EU jogi szabályozás a virtuális fizetőeszközökre továbbra sem terjed ki. Nem terjed ki továbbá az EU jogi szabályozás a virtuális fizetőeszközöket forgalmazó tőzsdékre valamint a virtuális fizetőeszközök tartására, tárolására és átruházására használt digitális pénztárcákra sem. Ezért a szabályozott pénzügyi szolgáltatásokkal együtt járó garanciákat és biztosítékok előnyeit nem élvezzi az, aki virtuális fizetőeszközt vesz vagy tart. Nem kínál a fogyasztónak az EU jog semmiféle konkrét, a veszteséget fedező jogi védelmet, és nem garantálja, hogy a virtuális fizetőeszköz állományához újra képes lesz hozzáférni például olyan esetben, ha egy virtuális fizetőeszköz vagy egy digitális pénztárca szolgáltatója bedől, üzleti tevékenységét megszünteti, vagy kibertámadás, sikkasztás áldozatává válik, illetve eszközeit a bűnüldözés elkobozza. Ezek a kockázatok világszerte több alkalommal is megvalósultak.
- **Kiszállási lehetőségek hiánya** – Aki virtuális fizetőeszközök vásárlása mellett dönt, vállalja annak a kockázatát, hogy azzal kereskedni, azt hagyományos fizetőeszközre, például euróra átváltani hosszú ideig képtelen lesz. Ezért ennek során veszteségek érhetik.
- **Az árak átláthatóságának hiánya** – A virtuális fizetőeszközök árképzése gyakran nem átlátható. Ezért nagy a kockázata annak, hogy a fogyasztó a virtuális fizetőeszközök adásvétele során nem kap tisztességes és pontos árat.
- **Működési zavarok** – A virtuális fizetőeszközöket forgalmazó váltóhelyeken többször is előfordult súlyos működési probléma, például fennakadás a kereskedésben. Az ilyen zavarok közben a fogyasztók képtelenek voltak a kívánt időpontban a virtuális fizetőeszközöket megvenni illetve eladni, és a zavar ideje alatt tartott virtuális fizetőeszközök árfolyamának ingadozása miatt veszteséget szenvedtek.
- **Félrevezető tájékoztatás** – Ha a fogyasztó egyáltalán kap tájékoztatást a megvásárolni kívánt virtuális fizetőeszközről, a rendelkezésére bocsátott információ az esetek többségében hiányos, nehezen érthető, a virtuális fizetőeszköz kockázatait nem tárja fel megfelelően, és ezért félrevezető lehet.
- **A virtuális fizetőeszközök a legtöbb célra, például a befektetések és a nyugdíj tervezésére alkalmatlanok** – A virtuális fizetőeszközök nagymértékű ingadozása, jövőjük bizonytalansága és kereskedési platformjaik és a pénztárca szolgáltatók megbízhatatlansága miatt a virtuális fizetőeszközök nem felelnek meg a legtöbb fogyasztónak, ideértve a rövidtávú befektetési időtávon érdekelt és különösen a hosszú távú célokat, például nyugdíjmeztakarítást elérni kívánó fogyasztókat.

Mit tehet a fogyasztó saját védelme érdekében?

Aki virtuális fizetőeszközök vagy az ezeknek közvetlenül kitett pénzügyi termékek vétele mellett dönt, pontosan ismerje meg e termékek jellemzőit és a vállalt kockázatokat. Olyan pénzt ne fektessen be, amelynek az elvesztését nem engedheti meg magának. Gondoskodjon a megfelelő és korszerű biztonsági óvintézkedésekről a virtuális fizetőeszközök elérésére illetve ezek megvásárlására, tárolására vagy átruházására használt készülékeken és hardveren. Emellett arról se feledkezzen meg, hogy a fenti kockázatokat nem enyhíti az, ha a virtuális fizetőeszközt szabályozott pénzügyi szolgáltatótól vásárolja.

Háttérinformáció

Ez a figyelmeztetés a három EFH-t létrehozó rendeletek 9(3) bekezdésén alapul, és az ESMA által 2017 novemberében a virtuális érmék első forgalomba hozataláról közzétett két nyilatkozatot¹², egy korábbi, a fogyasztóknak címzett figyelmeztetést³ és az EBA által a virtuális fizetőeszközökről 2013 decemberében, 2014 júliusában és 2016 augusztusában nyilvánosságra hozott két állásfoglalást⁴⁵ követ.

A virtuális fizetőeszközöknek több formája létezik. Az első a 2009-ben megjelent Bitcoin volt. Azóta számos további virtuális fizetőeszköz bukkant fel, köztük a Ripple, az Ether illetve a Litecoin. Többnyire a szokás szerint „blockchain“ technológiaként említett megosztott könyvelési technológiára épülnek⁶. A figyelmeztetés sem e technológiára, sem annak egyéb lehetséges alkalmazásaira vonatkozóan nem foglal állást.

¹ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-828_ico_statement_firms.pdf

² https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-829_ico_statement_investors.pdf

³ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/598344/EBA+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁴ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁵ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1547217/EBA+Opinion+on+the+Commission's+proposal+to+bring+virtual+curren+cy+entities+into+the+scope+of+4AMLD>

⁶ [Az ESMA 2017 februárjában tette közzé a megosztott könyvelési technológia előnyeiről és kockázatairól szóló jelentését.](#)